

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вчена Рада
Східноєвропейського
університету
імені Рауфа Аблязова
від 18.12.2020 протокол № 3

Голова Вченої ради,
ректор
Східноєвропейського
університету
імені Рауфа Аблязова
І.Б.Чудасва

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ В СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ Університету
від 21.12.2020 р. № 18

Черкаси – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в Східноєвропейському університеті імені Рауфа Аблязова (далі – Положення) розроблено на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» {Із змінами}, в основу покладені Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

1.2. Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Університеті є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів, наукових і науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті СУРА, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників наукових установ, вищих навчальних закладів і здобувачів;
- інших процедур і заходів.

2. Принципи, на яких ґрунтується система внутрішнього забезпечення якості освіти СУРА:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

- процесного підходу;
- здійснення моніторингу якості;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- постійного підвищення якості;
- залучення здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів), роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

3. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

3.1. Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм в СУРА регулюється Положенням про освітні програми і навчальні плани в СУРА.

2.1. Освітньо-наукова програма розробляється відповідно затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; за їх відсутності - відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

2.3. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього постійного моніторингу.

2.3. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються, як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами, випускниками та роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

2.4. Відповідальними за моніторинг і перегляд відповідних освітніх програм є: гарант освітньо-наукової програми, випусковий відділ, група забезпечення, проректор з науково-педагогічної роботи, Вчена рада СУРА.

2.5. За результатами моніторингу та перегляду освітніх програм у разі необхідності відбувається їх доопрацювання.

4. Щорічне оцінювання здобувачів, наукових і науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті СУРА, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

Система оцінювання знань здобувачів включає вхідний, поточний, підсумковий контроль знань та атестацію здобувачів.

- 4.1. Якість набору в аспірантуру забезпечується за рахунок:
- профорієнтаційної роботи серед випускників ВНЗ;
 - співробітництва із роботодавцями з питань профорієнтаційної роботи;
 - організованої роботи приймальної комісії.

Відповідальні за впровадження та формування якісного контингенту здобувачів: наукові лабораторії, завідувач аспірантурою, проректор з науково-педагогічної роботи, приймальна комісія.

Показники: конкурс за спеціальністю, рівень роботи приймальної комісії, рівень початкових знань здобувачів.

4.2. Оцінювання знань здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії в СУРА.

Оцінювання результатів навчання здобувачів в СУРА здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою. Академічні досягнення аспіранта (здобувача) визначають за 100-бальною інституційною шкалою оцінювання.

Критерії оцінювання знань та вмінь здобувача за результатами підсумкового контролю (вивчення навчальної дисципліни):

– аспірантам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовані джерела, виставляють оцінку **90-100**;

– аспірантам, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку **82-89**;

– аспірантам, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку **75-81**;

– аспірантам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку **69-74**;

– аспірантам, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни дисципліни та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку **60-68**.

– аспірантам, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки **0-59**, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль проводиться на семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки аспірантів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Поточний контроль може проводитись у формі: усного, письмового або письмово-усного експрес-контролю чи комп'ютерного тестування, оцінювання виступів на семінарських заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо, як під час навчальних занять, так і самостійної роботи. Форми поточного контролю аспірантів (здобувачів) з навчальної дисципліни, зокрема перелік обов'язкових індивідуальних робіт, та критерії їх оцінювання визначає робоча програма навчальної дисципліни.

Бали, отримані аспірантами за результатами поточного контролю з дисципліни, науково-педагогічний працівник оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання аспірантів за семестр, що здійснюється в Інституті у формі заліку або екзамену.

Екзамени та заліки мають право відвідувати та перевіряти ректор СУРА, проректор з наукової роботи, завідувач аспірантури.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит (отримав менше, ніж 25 балів) чи залік (отримав менше, ніж 60 балів) із навчальних дисциплін, які (відповідно до навчального плану) викладалися у

семестрі, що завершується, тобто за наявності академічної заборгованості не допускається до проходження атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі).

4.3. *Атестація здобувачів* – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками:

- оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки;
- встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії.

Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії. На дисертаційну роботу доктора філософії покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня доктора філософії розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в СУРА.

4.4. Кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії): кадровий склад закладу освіти (науки) повинен включати з розрахунку на кожних два здобувачі освітнього ступеня доктора філософії одного викладача, який має науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 38 Ліцензійних умов.

4.5. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи науково-педагогічних працівників є опитування здобувачів і випускників.

5. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників

5.1. Забезпечення підвищення кваліфікації регламентується Положенням про підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників СУРА.

5.2. Підвищення кваліфікації НПП здійснюється відповідно до затвердженого формами навчання. Форми навчання визначаються завідувачем

аспірантурою залежно від потреби, і спрямовуються на підвищення якості організації освітнього процесу.

Підвищення кваліфікації здійснюється в установах, організаціях та на підприємствах за відповідно затвердженими планами.

5.3. Організація підвищення кваліфікації НПП здійснюється відділом кадрів СУРА, який:

- завчасно інформує НПП, інші структурні підрозділи про організаційно-виконавці та програми підвищення кваліфікації чи стажування;
- розміщує відповідну інформацію на інформаційних стендах, офіційному веб-сайті;
- спільно з завідуючими кафедр веде облік працівників, які мають пройти підвищення кваліфікації;
- розробляє щороку плани-графіки підвищення кваліфікації;
 - здійснює інші організаційні заходи щодо підвищення кваліфікації НПП.

НПП, які відповідно до плану-графіка будуть проходити підвищення кваліфікації, подають заяву на ім'я ректора про направлення на підвищення кваліфікації чи стажування за формою.

Направлення та зарахування на підвищення кваліфікації здійснюється за наказом ректора СУРА.

5.4. НПП за результатами виконання програми підвищення кваліфікації складають звіт за визначеною Положенням формою, який затверджується керівником організації-виконавця.

Копії документа про підвищення кваліфікації подаються вченому секретарю. Вони зберігаються в особовій справі НПП і використовуються для підготовки звіту про проведену роботу за результатами атестаційного періоду, підготовки ліцензійних таакредитаційних справ тощо.

5.5. Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування згідно п. 5 статті 60 "Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників" Закону України "Про вищу освіту" враховуються під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з НПП, при проведенні чергової атестації, встановленні надбавок, поданні на почесні звання.

6. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою та наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

Передбачає:

- забезпечення фізичними ресурсами, що сприяють навчанню здобувачів з різними потребами (бібліотеки, навчальне обладнання, інформаційно-технологічна інфраструктура тощо);

- підтримку здобувачів вищої освіти з боку наукових керівників та інших консультантів;
- загальнодоступність усіх ресурсів та їхню відповідність зазначеним цілям;
- забезпечення інформованості студентів про наявність відповідних послуг.

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів в СУРА відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам.

Матеріально-технічна база СУРА повністю пристосована для підготовки докторів філософії.

Забезпеченість освітнього процесу складає 100%. Заняття за розкладом проводяться в аудиторіях, лабораторіях. Лабораторії СУРА оснащені необхідним для проведення досліджень за відповідними темами дисертаційних робіт обладнанням.

Кожному аспірантові призначається вченою радою науковий керівник із числа провідних науковців СУРА, який несе відповідальність за якість проведених досліджень та підготовку дисертаційної роботи.

Організація практичної підготовки здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу СУРА. Мета практичної підготовки – набуття аспірантами професійних компетентностей для подальшого їх використання в реальних виробничих умовах. Зміст і послідовність проходження практики визначається навчальним планом.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою та періодикою на паперових носіях завдяки фондам бібліотеки Інституту, видавничій діяльності СУРА, Веб-сайту СУРА.

В СУРА створено умови для доступу до інтернет, безкоштовний доступ до зарубіжних баз періодики SCOPUS.

На офіційному веб-сайті СУРА розміщено інформацію про навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності за науково-освітньою програмою ступеня вищої освіти доктора філософії.

Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в СУРА здійснюється шляхом опитувань аспірантів, проведення щорічного аналізу відповідними структурами.

7. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації

7.1. Публічність інформації про діяльність СУРА забезпечується відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

7.2. На офіційному сайті СУРА розміщується інформація, яка підлягає

обов'язковому оприлюдненню.

Забезпечення якості освітньої діяльності у контексті публічності діяльності СУРА передбачає:

- відкритість, доступність та прозорість інформації про заклад, його освітню та наукову діяльність (сайт СУРА);
- відкритий і прозорий інформаційний супровід вступної кампанії;
- наявність інформаційного пакету СУРА, забезпечення щорічного його оновлення та доступності для громадян України та іноземних громадян;
- підсумкову атестацію випускників та присвоєні кваліфікації;
- відкритість та доступність інформації про конкурсний відбір претендентів на заміщення вакантних посад НПП;
- відкритість та доступність інформації щодо нормативно-правового регулювання освітньої діяльності СУРА.

8. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти

Регламентується Положенням про академічну доброчесність.

8.1. Система запобігання та виявлення академічного плагіату спрямована на запобігання та виявлення таких різновидів плагіату:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- само плагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, само плагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

8.2. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- монографії, навчальні посібники та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради СУРА до видання. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;

- рукописи статей, що надходять до редакцій збірників наукових фахових видань, організацію перевірки яких здійснюють відповідальні секретарі збірників наукових фахових видань. Контроль за виконанням перевірки здійснює головний редактор;

- рукописи тез доповідей, що надходять до оргкомітетів заходів наукового та науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів). Організацію перевірки здійснюють головні редактори (заступники головного редактора або відповідальні секретарі) збірників тез доповідей та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

- дисертаційні роботи та автореферати. Організацію перевірки здійснюють голови спеціалізованих рад.

8.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією.

Перевірку наукових праць, у тому числі дисертаційних досліджень, за відповідним дорученням здійснюють:

- експертні комісії ;

- відповідальні секретарі збірників наукових фахових видань та оргкомітетів конференцій;

Для технічної підтримки перевірки наукових, науково-методичних, магістерських та навчальних робіт на наявність академічного плагіату на офіційному веб-сайті СУРА можуть розміщуватися посилання на відповідні сервіси.

8.4. Запобігання порушень академічної доброчесності в СУРА здійснюється шляхом:

- інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання норм та правил академічної доброчесності, професійної етики;

- розповсюдження методичних та інших матеріалів;

- проведення семінарів з учасниками освітнього процесу з питань методики підготовки наукових робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;

- ознайомлення учасників освітнього процесу з цим Положенням;

- посилення контролю наукових керівників дисертаційних робіт, членів спецрад за правильним оформленням посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

- перевірка дисертаційних робіт на наявність академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату в підготовлених до захисту дисертаційних дослідженнях;
- розміщення цього Положення про академічну доброчесність та інших документів щодо запобігання порушень академічної доброчесності на офіційному сайті СУРА.

8.5. За порушення академічної доброчесності наукові співробітники СУРА можуть бути притягнені до моральної, дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів установи, норм законодавства України, у тому числі таких як:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

8.6. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні – доктора філософії можуть бути застосовано такі види заходів впливу:

- академічні (незарахування роботи; повторне проходження оцінювання; повторне проходження навчального курсу);
- дисциплінарні (догана, письмове попередження, відрахування з аспірантури) та ін.
- у разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеню, така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

9. Складовою системи моніторингу якості освітньої діяльності є робота Ради молодих учених, яка бере участь: в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; в захисті прав та інтересів здобувачів; у внесенні пропозицій щодо змісту навчальних планів і програм; у внесенні пропозицій щодо розвитку матеріальної бази СУРА.

Прикінцеві положення

Дане Положення набуває чинності з моменту затвердження його Вченою Радою СУРА в установленому порядку.

Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися за ухвалою Вченої ради СУРА і вводитися в дію наказом ректора.

Відповідальність за актуалізацію цього Положення та контроль за його виконанням несуть посадові особи СУРА відповідно до їхніх функціональних обов'язків.